Podzimní Cestotéka

pro malé cestovatele



Vítej v podzimu!

Na podzim se svět kolem tebe začíná měnit.
Listy žloutnou, červenají a padají na zem.
Rána mohou být chladná, tráva mokrá od rosy a někdy se krajina schová do mlhy.
Nemusíš jet daleko.
Podzim můžeš objevovat v lese, v parku, u rybníka, ve městě nebo třeba cestou k babičce.
I místo, které dobře znáš, může teď vypadat úplně jinak než v létě.
Cestou tě bude provázet podzimní skřítek.
Pomůže ti hledat barvy, tvary, zvuky, vůně a malé změny, které se dají snadno přehlédnout.
Tak si vezmi batůžek.
Vyrážíme za podzimem!



Kam se na podzim vyráží

Na podzim můžeš vyrazit do lesa, do parku, k rybníku, na hrad, na rozhlednu nebo třeba na procházku kolem domu.

V lese můžeš hledat barevné listy, žaludy a šišky. U vody pozorovat ptáky a odrazy stromů. Ve městě zase sledovat, jak vítr honí listí po chodníku.

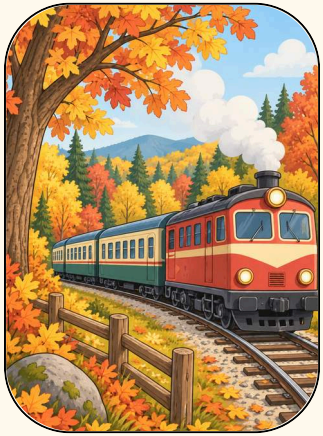


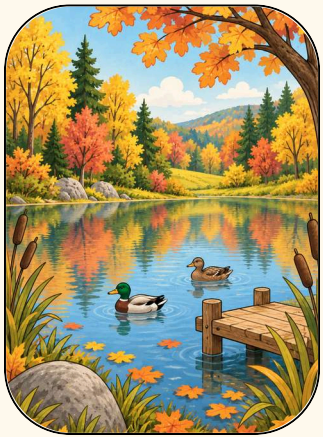


Každé místo má na podzim něco svého. Někde voní mokrá hlína, jinde šustí listí pod botami a někde je ráno taková mlha, že vzdálené stromy skoro zmizí.

Moje podzimní výprava





Prohlédni si obrázky a vyber tři výlety, které tě lákají nejvíc. Které z nich je na řadě jako první? A které může počkat na příště?

Balíme na podzimní cestu

Na podzim může být ráno chladno, odpoledne svítit slunce a cestou zpátky začít pršet. Proto se na podzim hodí přibalit trochu jiné věci než v létě.

Můžeš si vzít mikinu, lehkou bundu, čepici, pohodlné boty nebo pláštěnku. Když je venku mokro, mohou přijít vhod i holínky.



Do batůžku si dej věci, které chceš mít blízko – pití, svačinu, kapesníčky, knížku, pastelky nebo oblíbenou hračku.

ZKUS TO: Vyber tři věci do batůžku - jednu do deště, jednu do chladu a jednu pro radost.



Malá výbava pozorovatelů



Na výlet se nemusí hodit jen svačina a pití. Některé malé věci ti mohou pomoct při objevování.

Do batůžku můžeš přidat pastelku a malý sešit. Můžeš si nakreslit barevný strom, zapsat si místo zajímavého objevu nebo obkreslit tvar listu.

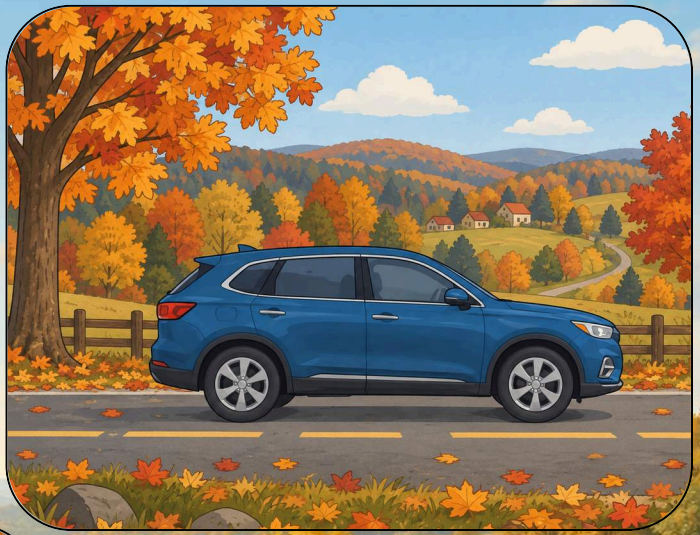
Hodit se může i malá lupa. Přes ni si můžeš zblízka prohlédnout kůru stromu, žilky na listu nebo mech.



ZKUS TO: Vyber si jednu věc na pozorování podzimu – lupu, pastelku nebo sešit. Co by se s ní dalo prozkoumat?

Jak se dá cestovat

Na výlet můžeš jet autem, vlakem, autobusem nebo třeba jít pěšky.



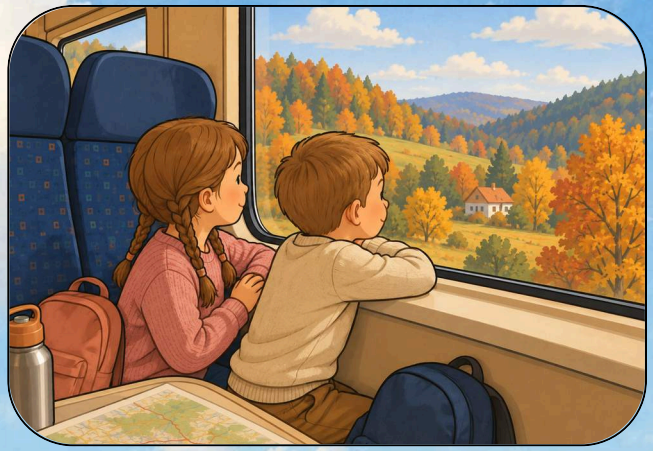
Každý způsob cestování je trochu jiný. Autem nebo vlakem se krajina za oknem rychle mění. Když jdeš pěšky, můžeš se kdykoli zastavit a prohlédnout si něco zblízka.



Někdy je zajímavá i samotná cesta. Vede přes město, kolem polí, lesem nebo mezi kopci.

ZKUS TO: Co jede po silnici, co po kolejích a k čemu nepotřebuješ žádný dopravní prostředek?

Co zahlédneš cestou?



Když jedeš autem, vlakem nebo autobusem, dívej se chvíli z okna. Některé věci uvidíš jen na pár vteřin.

Někdy stačí vidět jen jednu věc a cestu si zapamatuješ. Třeba červený strom, hejno ptáků nebo velikou kaluž vedle silnice.

Může kolem tebe projet traktor, objevit se rybník, pole, mlha nad loukou nebo strom úplně pokrytý žlutými listy.





ZKUS TO: Na které tři věci z cesty si ještě vzpomeneš? Která ti utkvěla v paměti nejvíc?

Můj podzimní pas

Na podzimní výpravě můžeš mít svůj vlastní cestovatelský pas. Zapiš si do něj své jméno, kam vyrážíš a jak cestuješ. Potom se podívej ven a vyber, jaké je počasí.

Do pasu si také nakresli vlastní podzimní razítko. Může na něm být list, žalud, kapka, jablko nebo cokoli, co ti připomíná podzim.





PODZIMNÍ PAS









Jméno

Kam vyrážím

Jak cestuji

Počasí











Stromy mění barvy

Na podzim si můžeš všimnout, že stejný strom vypadá každý týden trochu jinak. Listy, které byly v létě zelené, postupně mění barvu a některé nakonec spadnou na zem.

Na podzim se stromy začínají připravovat na zimu. Zelená barva v listech postupně mizí a listy se začnou zbarvovat do žluté, oranžové nebo červené.

Některé listy zůstanou na větvích dlouho. Jiné odnese první silnější vítr a pod stromem se vytvoří barevná peřina.





ZKUS TO: Najdi venku strom, na kterém jsou zároveň zelené i podzimně zbarvené listy.

Podzimní paleta



Podzim není jen hnědý. Na jednom stromě mohou být listy zelené, žluté, oranžové, hnědé i červené.
Na zemi k nim přibude tmavá hlína, šedá kůra, zelený mech nebo lesklé kaštany.

Když zaprší, některé barvy vypadají ještě výrazněji. Mokrá kůra ztmavne a listy se mohou začít lesknout.



ZKUS TO: Najdi venku šest podzimních barev a vybarvi podle nich šest prázdných koleček.

List jako malá mapa

Každý list může mít jiný tvar. Některé jsou kulaté, jiné dlouhé nebo špičaté. Některé mají hladký okraj a jiné malé zoubky.

Uprostřed listu vede silnější žilka a z ní se rozbíhají další menší. Trochu připomínají silnice a cestičky na mapě.



Když list otočíš, může jeho spodní strana vypadat trochu jinak než horní. Žilky na ní někdy vystupují mnohem víc.

ZKUS TO: Najdi venku jeden list a prohlédni si ho zblízka. Prstem sleduj hlavní žilku a potom menší žilky, které z ní vedou.

Poklady pod stromy

Na podzim nepadají ze stromů jenom listy. Pod dubem můžeš najít žaludy. Pod jírovcem leží lesklé kaštany a pod bukem malé bukvice. Javor zase pouští semena s křidélky, která se při pádu mohou ve vzduchu krásně točit.





ZKUS TO:
Spoj správný strom s tím, co pod ním můžeš najít.
Dub se žaludem, jírovec s kaštanem, buk s bukvicí a javor s křídlatým semenem.

Červené plody podzimu

Na podzim na některých keřích a stromech zůstávají také červené nebo oranžové plody.



Na šípkovém keři můžeš najít šípky. Jsou to plody růže a na podzim bývají červené nebo oranžové.

Na jeřábu rostou jeřabiny v celých skupinkách. Z dálky mohou připomínat malé červené korálky mezi listy. Když listí začne opadávat, barevné plody jsou na větvích často ještě lépe vidět.



ZKUS TO: Najdi na obrázku šípky a jeřabiny. Které plody jsou větší a protáhlé? Které tvoří velké skupinky?

Co se děje na poli



Na podzim se mění také pole. To, co na nich během roku vyrostlo, se postupně sklízí.

Na některých polích se vyorávají brambory. Půda se uvolní a brambory se dostanou na povrch, odkud se mohou sesbírat.

Jinde už může být pole sklizené. Po sklizni může traktor půdu také zorat. Pluh obrací půdu a za traktorem zůstávají dlouhé brázdy.



ZKUS TO: Podívej se cestou na pole. Je ještě zelené, už sklizené, nebo na něm právě pracuje traktor?

Když fouká

Vítr nevidíš, ale snadno poznáš, co dělá. Rozhýbe větve, zatočí listím, ohne trávu nebo ti rozcuchá vlasy. Lehké věci odnese snadněji než těžké.

Suchý list může vítr zvednout ze země a roztočit ho vysoko do vzduchu. Kaštan nebo kámen ale většinou zůstanou tam, kde leží.
Když fouká silněji, pod stromem můžeš slyšet celé šustivé moře listí.







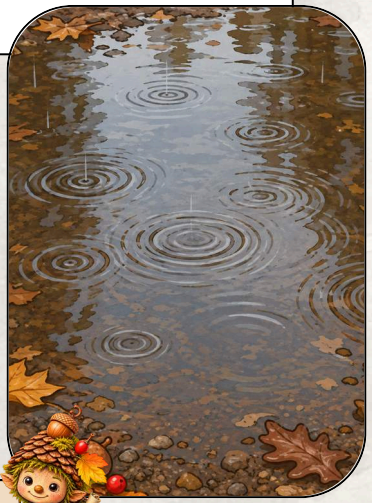
ZKUS TO: Najdi suchý list a pusť ho z ruky. Spadne rovnou dolů, nebo ho vítr odnese stranou?

Déšť a kaluže

Když prší, kapky dopadají na střechy, listy, chodníky, silnice i zem. Některá voda se vsákne do půdy. Jiná steče pryč a část zůstane na zemi jako kalužˇ.



Kaluže mohou být malé jako talíř nebo tak velké, že se v nich odráží celý strom. Když do vody spadne další kapka, po hladině se rozběhnou malé kruhy.



Když je hladina klidná, může v ní být vidět obloha, strom nebo třeba tvůj odraz. Jakmile do vody dopadne kapka nebo do kaluže šlápneš, odraz se rozvlní.



ZKUS TO: Najdi v kaluži odraz. Co všechno v něm poznáš?



Mlha - když se krajina schová

Mlha je tvořená spoustou drobných kapek vody, které se vznášejí ve vzduchu.
Věci blízko pořád dobře vidíš. Čím jsou ale dál, tím vypadají bledší a méně ostré.



Strom u cesty může být jasný, zatímco vzdálený kopec skoro zmizí. Známý park, rybník nebo pole pak může na chvíli vypadat úplně jinak.

Když mlha zeslábne, věci se začnou znovu pomalu objevovat.



ZKUS TO: Najdi na obrázku, co je nejblíž a co nejdál. Která věc se v mlze skoro ztratila?







Houby v lese

Na podzim můžeš v lese zahlédnout také nejrůznější houby.

Některé mají široký klobouk, jiné malý. Některé jsou vysoké a štíhlé, jiné skoro kulaté. Mohou růst samy nebo v celé skupince.



To, co vidíš nad zemí, je jen část houby. V půdě nebo ve dřevě se může skrývat podhoubí tvořené jemnými vlákny, která na první pohled nevidíš. Spodní strana klobouku může vypadat pokaždé jinak. Některé houby mají spoustu drobných rourek, jiné tenké lupeny.



Podzim mezi zvířaty



Na podzim můžeš venku zahlédnout veverku s ořechem, ježka mezi listy nebo ptáky hledající potravu na poli.

Zvířata se připravují na chladnější část roku různě. Veverky hledají potravu a část si mohou schovávat. Ježci si hledají klidné místo, kde později přečkají zimu.



Když se budeš dívat pozorně, možná objevíš stopy toho, že tu nějaké zvíře bylo – okousaný ořech, pírko nebo otisky stop v blátě.





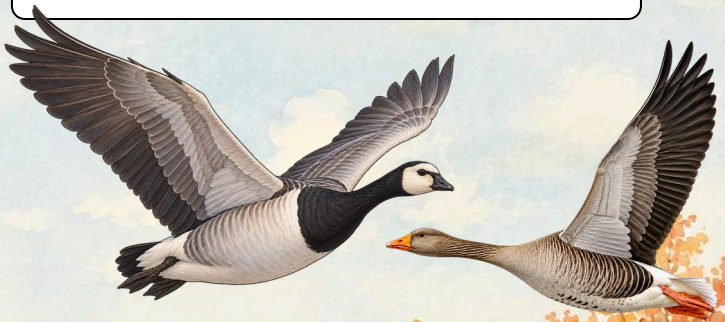
ZKUS TO: Najdi veverku, ježka a ptáky. Co právě každý z nich dělá?

Ptáci na cestě

Některé druhy ptáků na podzim odlétají do míst, kde je přes zimu tepleji a kde najdou dost potravy. Někteří míří na jih Evropy, jiní letí až do Afriky.



Když přijde jaro a u nás se znovu oteplí, mnoho z nich se vrací zpátky.



Na dlouhé cestě mohou letět společně ve velkém hejnu. Některé druhy vytvoří řadu nebo tvar podobný písmenu V. Takové uspořádání jim může pomáhat šetřit sílu.

Mezi známé tažné ptáky patří třeba vlaštovky, čápi, jeřábi nebo některé husy. Ne všichni ptáci ale odlétají – třeba sýkory nebo vrabci u nás zůstávají i přes zimu.

Podzimní chutě a vůně

Podzim může chutnat po jablkách, hruškách, švestkách, dýni nebo skořici. Něco může být sladké nebo kyselé, něco křupavé nebo měkké. A úplně jinak voní teplý čaj než čerstvě rozkrojené jablko.





Venku zase můžeš cítit mokré listí, hlínu, dřevo nebo kouř z komína.



ZKUS TO: Vyber něco sladkého, něco křupavého, něco teplého a něco, co výrazně voní.

Namíchej si podzimní čaj

Na stole se pomíchaly přísady do čaje i věci, které tam vůbec nepatří. Vyber, co by se podle tebe hodilo do podzimního čaje.





Kdo se schoval v listí?

Podzimní listy mají nejrůznější tvary. Jeden může připomínat ucho, jiný křídlo, ocas nebo velikou tlapu.



Až budeš venku, vymysli z listů, klacíků, šišek a dalších věcí, které najdeš vlastního podzimního tvora. Přidej mu oči, nohy nebo ocas. Nakonec mu můžeš vymyslet jméno.



ZKUS TO: Zkus teď vymyslet jméno pro podzimního skřítka, který je na této stránce.

Podzimní hledačka

V přírodě se toho na podzim schová opravdu hodně. Některé věci uvidíš hned, jiné jsou dobře schované.



Zkus najít:

- žalud
- kaštan
- červený list
- houbu
- veverku
- pírko
- šišku
- šneka
- kalužjablko
- zajíce
- ptáčka
- ježka

Můj podzimní deštník

Deštník může být pruhovaný, puntíkatý, barevný nebo úplně bláznivý.
Do každého dílku nakresli jiný podzimní vzor nebo použij jinou barvu.



Co si z podzimu pamatuješ?

Podzim můžeš poznat podle barev, počasí, zvuků, vůní i věcí, které najdeš na zemi.



Zkus si vzpomenout:

- Jakou barvu měl nejhezčí list?
- Jak zněl vítr?
- Objevila se někde kaluž nebo mlha?
- Co se dalo najít pod stromy?
- Jaké zvíře se ti vybaví?
- Co ti na podzimu nejvíc vonělo?

Sem si můžeš nakreslit svou nejhezčí podzimní vzpomínku.

Tvoje podzimní výprava nekončí

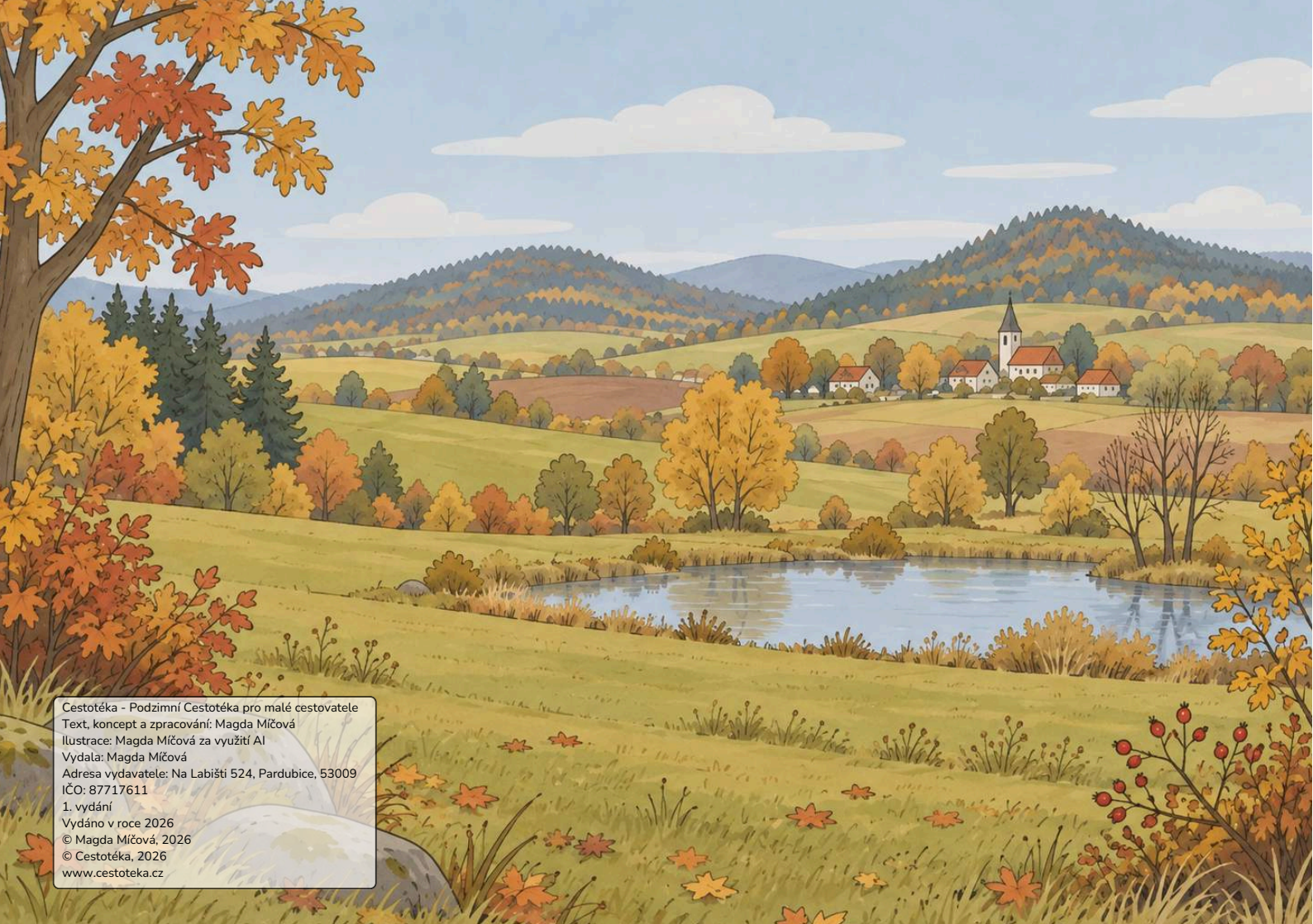
Možná ti v paměti zůstal list se dvěma barvami, odraz v kaluži, ptáci letící vysoko nad hlavou nebo kaštan schovaný pod listím.

Podzim se ale pořád mění. Strom, který je dnes celý žlutý, může být za pár dní skoro holý. Kaluž zmizí, objeví se mlha a na cestu napadnou nové listy.

Až příště vyrazíš ven, podívej se, co se od minula změnilo.

Dívej se. Poslouchej. Ptej se. Objevuj.

Šťastnou cestu!



Cestotéka - Podzimní Cestotéka pro malé cestovatele
Text, koncept a zpracování: Magda Míčová
Ilustrace: Magda Míčová za využití AI
Vydala: Magda Míčová
Adresa vydavatele: Na Labišti 524, Pardubice, 53009
IČO: 87717611
1. vydání
Vydáno v roce 2026
© Magda Míčová, 2026
© Cestotéka, 2026
www.cestoteka.cz